

LAUSUNTO EDUSKUNNAN SOSIAALI- JA TERVEYS-VALIOKUNNALLE

Reilu kilpailu vaatii selkeät säännöt

Panimoliitto kiittää mahdollisuudesta lausua alkoholilain (HE 131/2025) annetun lain muuttamisesta.

Hallituksen esityksen tavoitteena on mahdollistaa alkoholijuomien verkkokauppa ja kotiintoimitus Alkolle ja vähittäismyyntiluvallisille toimijoille hallitusohjelman mukaisesti. Lakiluonnos on lähtökohdiltaan kannatettava ja oikein toteutettuna se voi tukea kotimaista elinkeinotoimintaa ja lisätä kuluttajien valinnanvapautta. Suurimpina haasteina esityksessä on alkoholiin kohdistuva veronkanto ja kotimaisen teollisuuden ja tuotannon kilpailuedellytysten heikkeneminen.

Kilpailuneutraliteetin turvaaminen

Hallituksen esityksessä kotimaisten ja muiden ETA-maiden toimijoiden oikeudet ja velvollisuudet poikkeavat merkittävästi toisistaan. Tämä johtaa epäreiluun kilpailuasetelmaan kotimaisen kotiinkuljetuksen ja ulkomailta tapahtuvan etämyynnin välillä. Samalla niin sanotun alkoholin tilastoimattoman kulutuksen voidaan olettaa kasvavan.

Kilpailuneutraliteetin varmistaminen edellyttää erityisesti seuraaviin kokonaisuuksiin puuttumista:

1. Etämyynnin veronkantoa on selkeytettävä. Valmisteverojen sekä juomapakkausveron

kantaminen kaipaa tarkennuksia ja selkeää valvontaa. Ehdotamme veroseurantaa ja vastuuta verojen maksusta kotimaiselle lopputoimijalle, kuten kuljetusliikkeelle

2. Muista ETA-maista tuleville lähetyksille pitää asettaa samat alkoholin vahvuusrajat kuin kotimaisessa vähittäiskaupassa.
3. Hinnoittelua koskevien velvoitteiden yhdenmukaistaminen kotimaisen kaupan ja etämyynnin välillä. Sääntely mm. monipakkauksista ja hinnoittelusta eroaa merkittävästi muista Euroopan maista.
4. Pakkauksiin liittyvät tuottajavastuut ja kustannukset on määriteltävä yhdenmukaisesti kaikille toimijoille. Suomalainen pantti- ja palautusjärjestelmä ei voi kilpailla jätteenkierrätyksen, juomapakkausverottomien pakkausten kanssa.

Valmisteveron perintä etämyynnissä

Nykyisessä esityksessä ei varmisteta tehokasta veronkantoa ulkomaisilta etämyyjiltä.

Suomi menettää jo nyt useita satoja miljoonia euroja alkoholin matkustajatuonnin ja ulkomaisten verkkokauppaostosten myötä.

Panimoliitto ehdottaa, että etämyyjille asetetaan velvollisuus ilmoittautua verorekisteriin ja että veronkantoa valvotaan. Valvontavastuu voidaan lisätä esimerkiksi Suomessa operoivalle kuljetusliikkeelle.

Ruotsi on toteuttanut vastaavan järjestelmän EU-direktiivin (Neuvoston direktiivi EU 2020/262) mukaisesti vaatimalla etämyyjien rekisteröitymistä paikallisiksi valmisteverovelvollisiksi. Rekisteröityminen takaa veronmaksun ja mahdollistaa viranomaisvalvonnan ilman suhteetonta hallinnollista taakkaa.

Ilman selkeää valvontaa ja verovastuuta merkittävä osa veroista jää todennäköisesti kantamatta. Tämä heikentää alkoholiveron veropohjaa ja asettaa kotimaiset yritykset epäreiluun asemaan. Suomen alkoholivero on jo nyt Euroopan korkein, mikä jo ennestään rajoittaa kotimaisten toimijoiden kilpailumahdollisuuksia muiden ETA-maiden toimijoiden kanssa.

Suomalaisen alkoholikaupan erityispiirteet

Suomessa tapahtuviin alkoholijuomien myyntiin ja toimituksiin liittyy monta kansallista erityispiirrettä. Yksi niistä on vähittäiskaupan vahvuusrajat 5,5–8 % vol. alkoholin jälleenmyynnille. ETA-maista kohdentuvien lähetysten pitää noudattaa samaa prosenttirajaa toimituksissa, jotta alkoholimonopolin ja kaupan toimintaedellytykset eivät häiriinny. Tämä yhdessä onnistuneen veronkantomenetelmän kanssa takaa kotimaiselle teollisuudelle vakaan ja ennustettavan toimintaympäristön

Hinnoittelun erot

Kotimaisia alkoholijuomakauppiaita rajoittavat hinnoittelusäännökset, kuten kielto monipakkauslennuksista ja kampanjahinnoista. Muiden ETA-maiden toimijoilla vastaavia rajoituksia ei ole.

Lisäksi Suomessa kaikki verot ja maksut on sisällytettävä näkyvään hintaan, toisin kuin useissa

muissa maissa. Tämä antaa etämyyjille mahdollisuuden myydä tuotteita kuluttajalle nimellisesti halvemmalla.

Jos etämyynti sallitaan, on varmistettava, että hinnoitteluvaihtoimet ja verokohtelu ovat yhdenmukaiset kaikille toimijoille. Näin kuluttajaa ei johdeta harhaan.

Pakkaus- ja ympäristövastuut

Suomessa juomapakkausten kierrätys toimii erinomaisesti Palpan tehokkaan pantti- ja palautusjärjestelmän kautta. Juomapakkausten panttimaksuista kertyy vuosittain 70 miljoonaa euroa arvonnäisäveroina.

Jotta kilpailuasetelmasta ja kotimaisen kustannustaakan ylimääräisestä rasituksesta päästään, tulisi ulkomaisten toimijoiden rekisteröityä Palpaan, Rinkiin tai muun erillisen järjestelmän kautta huolehtia juomapakkausveroista ja tuottajavastuun mukaisista velvollisuuksistaan.

Palpan kierrätyksen piiriin päätyy jo nyt vuosittain 60 miljoonaa alumiinitölkkiä, joista ei ole kerätty panttimaksua. Lasipullojen määrä on niin ikään ollut kasvussa ja koska niissä on myös universaali viivakoodi, järjestelmä palauttaa toisinaan panttimaksuja pakkauksista, joista ei ole maksua alun perin kerätty. Pakkausten määrän kasvu lisää kustannuksia, jotka tulisi kompensoida esimerkiksi maksamalla kompensatiota juomapakkausverokertymästä suomalaisille järjestelmien ylläpitäjille.

Panimoliitto ehdottaa, että alkoholijuomien toimituslupaa koskevaan lainsäädäntöön lisätään vaatimus, jonka mukaan hakijan on osoitettava noudattavansa jätelakia ja huolehtivansa pakkausjätteen tuottajavastuusta ja kierrätysjärjestelyistä.

Johtopäätökset

Suomalainen verkkokauppa on lapsenkengissään ja kuluttajat etsivät arkeensa elämää keventäviä asioita ja yksi niistä on elintarvikkeiden kotiinkuljetus.

Juomat ovat osa tuota ketjua ja niiden kuuluminen kotiin kuljetettavien tuotteiden piiriin on osa kulutustottumusten muutosta. Siksi panimoliitto pitää alkoholijuomien verkkokaupan ja kotiinkuljetuksen sallimista ajanmukaisena ja kannatettavana.

Esitys ei kuitenkaan ole ongelmaton: Kilpailuneutraaliteetin, verotulojen ja toimivan pantti- ja palautusjärjestelmän turvaaminen edellyttää muutoksia esitykseen.